

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/296/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1615204280
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Krajčo
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1615204280.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Krajča a členiek senátu JUDr. Jany Vlčkovej a JUDr. Moniky Holickej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: N. J., B.. XX.XX.XXXX, P.W. XXXX/X, XXX XX T., o zaplatenie 59,18 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 13. augusta 2018, č. k. 4C/324/2015-36, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.
Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 13. augusta 2018, č. k. 4C/324/2015-36 súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 59,18 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. Žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania nepriznal.
2. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca ako banka a žalovaný ako majiteľ účtu uzavreli dňa 04.11.2009 zmluvu o spolupráci pri poskytovaní bankových služieb a produktov, na základe ktorej žalobca zriadil a viedol žalovanému bežný účet č. XXXXXXXXXXX/XXXX v mene Euro s vydanou platobnou kartou Maestro. Zmluva bol uzatvorená na dobu neurčitú. Súčasťou zmluvy boli všeobecné obchodné podmienky. Z výpisov z účtu žalovaného vyplýva, že ku dňu 08.10.2012 evidoval žalobca debetný zostatok na účte žalovaného - 59,18 eura. Podľa zverejnených úrokových sadzieb žalobcu platných bolo nepovolené prečerpanie úročené sadzbou 28 % ročne.
3. Takto ustálený skutkový stav veci po právnej stránke posúdil podľa § 497, § 499, § 708 ods. 1, § 710 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1,2,3,4, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1,2 (v spojení s § 879f ods. 3) Občianskeho zákonníka, a dospel k záveru, že žalobe je možné vyhovieť iba čiastočne. Poukázal na to, že žalobca uplatňuje v konaní nárok na zaplatenie pohľadávky z nepovoleného prečerpania bežného účtu žalovaným, ktorý mu viedol žalobca. V konaní nebola sporná skutočnosť uzatvorenia zmluvy o vedení bežného účtu pre žalovaného, pričom prečerpanie finančných prostriedkov na účte vyplýva z predložených výpisov z účtu. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, žalobca odstúpil od zmluvy a zosplatnil pohľadávku z nepovoleného prečerpania ku dňu 08.10.2012. Ako vyplýva z predložených výpisov z účtu, k uvedenému dňu žalobca evidoval pohľadávku ku dňu zosplatnenia 59,18 eura. V prípade nepovoleného prečerpania pri kapitalizácii žalobca uplatnil k zosplatnenej istine úrok v sadzbe 28 % ročne. Tento nárok však žalobca neuplatnil dôvodne. Za úver možno dohodnúť úroky a to aj na obdobie užívania finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstavy poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných

prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Nikto asi nepochybuje o tom, že taký odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania či iných sankciách je v neprospech žalovaného. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti sankcie úroky z omeškania pri pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvenom v § 3a nar. vlády 87/1995 Z.z. Je evidentné, že úroky popri úrokoch z omeškania sú nielen odklonom od zákona v neprospech žalovaného, ale vo svojich dôsledkoch odporujú aj kogentnému zákonnému pravidlu. Uplatnený úrok 28 % p.a prevyšuje úrok z omeškania a problematická klauzula o úrokoch popri úrokoch z omeškania (po splatnosti) prima facie potenciálne umožňuje navýšenie dlhu nad výšku poskytnutého úveru v rozpore s ust. § 3a ods.3 nar. vl. 87/1995 Z.z. Úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplacnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Z dôvodov vysvetlených a uvedených vyššie, dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne (C-415/2011, AZIZ). (rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/190/2014 v analogickej právnej veci, a tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Obo 143/98). Uviedol, že je mu z rozhodovacej činnosti známa existencia odlišného právneho názoru, podľa ktorého dispozitívna norma neobmedzuje dobu na poskytnutie finančných prostriedkov a kým úroky z omeškania sú sankciou, tak úroky sú odmenou za užívanie si peňazí, a preto ich treba platiť až do ich vrátenia (napr. rozsudok NS ČR zo dňa 27. 06. 2007, sp. zn. 33Odo 657/2005), avšak zásadný posun v prejednávanej otázke predstavuje v spotrebiteľských právnych veciach judikatúra Súdneho dvora Európskej únie. Súdny dvor výkladom smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách stanovil zásadne pravidlo pre kvalifikáciu zmluvnej podmienky za nekalú, ak sa odkláňa od dispozitívnych noriem zákona v neprospech spotrebiteľa (napr. C-415/11, AZIZ), keď „Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem "značná nerovnováha" ku škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere, je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie, než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. ... na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe "napriek požiadavke dôvery (dobrej viery - neoficiálny preklad)", treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní". taký odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách, je v neprospech žalovanej. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti sankcie úroky z omeškania pri pomerne novom pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvenom v § 3a nar. vlády č. 87/1995 Z.z., "Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády." (z Rozsudku Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 10Co/136/2017 zo dňa 13.07.2017, s ktorého vysloveným právnym názorom sa plne stotožnil). Zdôraznil, že istina je suma poskytnutých finančných prostriedkov veriteľom vo forme úveru podľa § 503 ods. 1 prvej vety Obchodného zákonníka. Zmluvné úroky sú vždy splatné spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky, t.j. spolu s istinou. Doba splatnosti úrokov za poskytnutie peňazí sa tak zhoduje s dobou splatnosti úveru. Celková suma

úrokov však musí byť zaplatená najneskôr do splatnosti dlžného zostatku úveru. Žalobca ako veriteľ preto nemohol oprávnenne požadovať od žalovaného ako dlžníka zmluvné úroky aj po splatnosti úverovej istiny. Po vyhlásení celého úveru za splatný sa istina úveru ďalej zmluvne neúročí, navrhovateľovi prislúchajú len úroky z omeškania. Uvedený záver vyplýva z podstaty zmluvného úroku, ktorá je odplatom za používanie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú dlžníkovi do doby splatnosti. Na uvedenom nič nemení ani dohoda účastníkov nakoľko táto je pre obchádzanie zákona absolútne neplatná. Žaloba je potom v časti úroku z úveru uplatneného po zosplatnení úveru nedôvodná, a preto jej bolo možné vyhovieť iba v časti o zaplatenie sumy 59,18 eura, ktorá predstavuje zosplatnenú istinu (ako vyplynulo z predložených výpisov z účtu), ktorú však už nie je po zosplatnení možné úročiť úrokom z úveru (t.j. úrokom pri nepovolenom prečerpaní). Nakoľko žalobca, ktorý by mal nárok iba na úrok z omeškania, ktorý však v konaní neuplatnil, bolo potrebné vo zvyšku žalobu zamietnuť. O nároku na náhrad trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 C.s.p. a nakoľko každá zo strán mala veci úspech len čiastočný, vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote do zamietajúceho výroku vo veci samej odvolanie žalobca, ktorý v tejto časti žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a aj v tejto časti žalobe vyhovieť. Odvolanie odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Namietal, že uplatnený úrok 28% ročne nie je úrokom z úveru, nejde o úrokovú sadzbu poskytnutého povoleného prečerpania a preto argumentácia súdu ohľadne (ne)existencie nároku na úrok po zosplatnení neobstojí a na daný prípad sa nedá aplikovať. Svoj nárok v zamietajúcej časti totiž uplatnil z titulu prekročenia, ktoré upravuje zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (§ 2 písm. f/ a § 18). Samotný zákon počítá s možnosťou, že zostatok na účte vzniknutý titulom prekročenia bude úročený. Zmluva o účte prípad prekročenia nemusí ako obligatórnu náležitosť obsahovať údaje uvedené v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. Naopak, podľa § 18 ods. 1 citovaného zákona postačuje, aby veriteľ informoval spotrebiteľa na trvanlivom médiu o úrokovej sadzbe. Žalobca zverejňuje výšku úrokových sadzieb v úrokovej výveske na web stránke, a to nielen aktuálne vývesky, ale i historické. Zverejnením vývesiek úrokových sadzieb na webovom sídle žalobcu a v pobočkách je splnená povinnosť v zmysle § 18 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Zákon nevyžaduje uvedenie úrokovej sadzby v zmluve o účte, preto je zamietnutie nároku na úrok nedôvodné. Ohľadne nároku na úrok 28% ročne odkázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43Co/4/2018-54 zo dňa 27.3.2018, ktorý uviedol, že v dôsledku toho, že sa majiteľ dostal prečerpaním finančných prostriedkov na jeho osobnom účte do stavu mínusu, patria banke z takto poskytnutých peňažných prostriedkov žalovanému úroky dohodnuté zmluvne vo VOP, a to v bode 3.8 VOP a 3.12 s odkazom na bod 8.8 VOP s tým, že úrok z prekročenej čiastky po dobu nepovoleného prečerpania je odplatom, ktorú klient platí banke za čerpanie prostriedkov ňou poskytnutých nad rámec zostatku na jeho účte. Nepovolené prečerpanie je podstatným porušením Zmluvy o bežnom účte, ktoré má za následok nielen právo banky požadovať úroky za prečerpanie účtu, s ktorou povinnosťou počítá aj Zákon o spotrebiteľských úveroch v § 18 ods. 1. Z ustanovení VOP, ktoré obsahujú dojednania o úroku pre prípad nepovoleného debetu vyplýva, že kopírujú zákonnú úpravu, keďže ide o inštitút prekročenia v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom úprava nároku na úrok pri nepovolenom debete vo VOP nie je žiadnou špecifickou zmluvnou podmienkou zavedenou výlučne žalobcom, ale vyplýva z ustanovení Obchodného zákonníka, ako aj zo Zákona o spotrebiteľských úveroch. Podstatné je, že debetný zostatok je úročený dohodnutou úrokovou sadzbou a nárok naň je viazaný na vrátenie peňažných prostriedkov, ktoré tvoria prekročenie s poukazom na § 18 Zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom jeho výška nemôže byť obmedzená zákonnou výškou úrokov z omeškania, ako to nesprávne posúdil súd prvej inštancie. Samotnú dohodu zmluvných strán o platení debetných úrokov pri nepovolenom prečerpaní finančných prostriedkov na bežnom účte spotrebiteľa nie je z uvedených dôvodov možné považovať za obchádzanie zákona. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie zmluvne dohodnutého debetného úroku za podmienok, na akých sa na jeho platení vo VOP so žalovaným dohodol. Spôsob určenia výšky úrokovej sadzby bol zmluvnými stranami dohodnutý v bode 3.7 VOP tak, že zostatok bežného účtu úročí banka aktuálnou úrokovou sadzbou, pretože úroková sadzba je pohyblivá a vychádza z referenčnej úrokovej sadzby, ktorou je úroková sadzba banky pre depozitné produkty. Zároveň poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43Co/4/2018-54 zo dňa 27.03.2018, ktorým zaviazal súd prvej inštancie doplnením dokazovania, či je výška žalobcom požadovaného debetného úroku 28% ročne porovnateľná s obvyklou výškou úrokov požadovanou inými bankami v rozhodujúcom období od klientov, ktorí svoj debetný zostatok včas nevyrovnali, nakoľko inak nie je možné zistiť, či túto obvyklú výšku úrokov prevyšuje podstatne. Napokon vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania uviedol, že súd pri výpočte náhrady trov konania

postupoval nesprávne, keď pri určení hodnoty sporu neprihliadal iba na žalovanú istinu. Ak sú úroky len príslušenstvom pohľadávky, pri posudzovaní miery úspechu sa na ne neprihliada (rozsudok KS Trnava sp. zn. 10CoPr/2/2016 z 27.7.2016) uznesenie NS SR č.k. 6Obo/243/2007 z 27.11.2008). Obdobne rozhodol aj Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 12Co/145/2017 zo dňa 27.3.2018 a v rozsudku 25Co/40/2018 z 30.5.2018, ktorým zmenil výrok o náhrade trov konania a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom uviedol, že úroky sú príslušenstvom pohľadávky (t.j. veci hlavnej) podľa ustanovenia § 121 ods. 3 OZ a znášajú osud hlavnej veci, preto ak sú uplatnené spolu s istinou, netvoria osobitný predmet konania a nejde ani o spojenie dvoch samostatných vecí. Tarifnou hodnotou veci v danom prípade nie je nárok na zaplatenie úrokov, ale nárok na zaplatenie istiny. Cenu jej príslušenstva nemožno rozširujúcim výkladom ustanovenia § 10 ods. 2 Vyhľadávky zahrnúť do základu pre určenie tarifnej odmeny za tento právny úkon. Súd prvej inštancie stanovil tarifnú hodnotu ako súčet hodnoty veci a kapitalizovanej hodnoty príslušenstva, čím dospel k nesprávnemu stanoveniu tarifnej hodnoty veci pre výpočet tarifnej odmeny za úkon právnej služby vo výške a k pomeru úspech a neúspechu žalobkyne v konaní. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti mal žalobca za to, že jeho odvolanie je dôvodné.

5. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

6. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti v medziach uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. V danom prípade súd prvej inštancie skutkovo ustálil, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 04.11.2009 na dobu neurčitú zmluvu o spolupráci pri poskytovaní bankových služieb a produktov, na základe ktorej žalobca zriadil a viedol žalovanému bežný účet č. 3276452001/5600 v mene Euro s vydanou platobnou kartou Maestro. Súčasťou zmluvy boli všeobecné obchodné podmienky, na základe ktorých sa žalovaný zaviazal v prípade, ak účet dosiahne debetný zostatok, prípadne prekročí povolené prečerpanie, vysporiadať záporný zostatok v lehote uvedenej vo výzve banky. Žalobca odstúpil od zmluvy a zosplatnil pohľadávku z nepovoleného prečerpania ku dňu 08.10.2012. Z výpisov z účtu žalovaného vyplýva, že ku dňu 08.10.2012 evidoval žalobca debetný zostatok na účte žalovaného - 59,18 eura. Podľa zverejnených úrokových sadzieb žalobcu bolo nepovolené prečerpanie úročené sadzbou 28 % ročne.

8. Súd prvej inštancie konštatoval, že za úver možno dohodnúť úroky a to aj na obdobie užívania finančných prostriedkov (úverové obdobie), ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru, ktorú má dodávateľ právo posunúť. Niet však zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta), pričom taký odklon od dispozície právnej normy, ktorý zakladá právo na úroky popri úrokoch z omeškania či iných sankciách je v neprospech žalovaného a preto po zániku zmluvného vzťahu má žalobca nárok iba na vrátenie sumy, ktorá bola povoleným prečerpaním vyčerpaná a úroku z omeškania. Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, preto spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie jeho postavenia oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Celková suma úrokov však musí byť zaplatená najneskôr do splatnosti dlžného zostatku úveru a žalobca ako veriteľ preto nemohol oprávnené požadovať od žalovaného ako dlžníka zmluvné úroky aj po splatnosti úverovej istiny. Po vyhlásení celého úveru za splatný sa istina úveru ďalej zmluvne neúročí, žalobcovi prislúchajú len úroky z omeškania, ktoré si však proti žalovanému neuplatnil. Z uvedeného dôvodu zamietol tú časť žaloby, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia úroku 28 % ročne zo sumy 59,18 eura až do zaplatenia, nakoľko v tejto časti posúdil žalobu ako nedôvodnú.

9. Odvolací súd, resp. senát odvolacieho súdu, rozhodujúci v tomto spore o odvolaní žalobcu, doposiaľ vo svojej rozhodovacej činnosti vychádzal zo záveru, že veriteľ má v prípade omeškania dlžníka (spotrebiteľa) popri úrokoch z omeškania právo i na dohodnuté úroky zo spotrebiteľského úveru, ktoré možno požadovať súbežne s úrokmi z omeškania aj po splatnosti celého úveru, a to až do

úplného vrátenia istiny takéhoto úveru (napr. rozsudok sp. zn. 8Co/200/2017, sp. zn. 8Co/138/2017). Dňa 20.02.2019 však bolo z dôvodu rozdielov v rozhodovacej činnosti jednotlivých senátov na Občianskoprávnom kolégiu Krajského súdu v Bratislave prijaté zjednocujúce Stanovisko č. 1/2019, podľa ktorého, cit: "V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. (Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co 56/2018 z 28.marca 2018)". Vo veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6Co 56/2018, v ktorej prijaté závery boli právnym podkladom pre vypracovanie vyššie uvedeného Stanoviska, sa odvolací súd pri riešení otázky, či žalobkyni (Prima banka Slovensko, a.s.) prislúcha nárok na zmluvný úrok za obdobie po zosplatnení úveru, stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že za obdobie po zosplatnení úveru žalobkyni už zmluvný úrok z nezaplatennej istiny neprináleží a poukázal na to, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradi k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navyšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná

úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Povedané inak v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods.2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z. Ak by sa žalobkyňa odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľávala aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nar. vl. alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014). V danej veci vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru žalobkyni nepatrí. V tomto smere odvolací súd poukazuje i na rozhodnutie Ústavného súdu SR (sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012), podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania / § R 59/1998, 4Obo 143/1998/. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (konkrétne bod 12 a 13 cit. rozsudku). K obdobným právnym záverom dospel Krajský súd v Bratislave aj v rozsudku sp. zn. 9Co 17/2018, v rozsudku sp. zn. 15Co 110/2018, v rozsudku sp. zn. 7Co 347/2017, v rozsudku sp. zn. 10Co 95/2018, v rozsudku 11Co/36/2015. Vzhľadom na uvedené musel odvolací súd zväžiť, či nie je v preskúmvanej veci na mieste vychádzať z právnych záverov prijatých v citovanom Stanovisku č. 1/2019 Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, ktoré bolo prijaté kvalifikovanou nadpolovičnou väčšinou sudcov, ktorí sú členmi daného kolégia. V rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorému je primárne zverená úloha zjednocovania výkladu právnych noriem, totiž daná otázka zatiaľ zjednotená nebola (aspoň o tom odvolací súd nemá vedomosť). V tejto súvislosti odvolací súd vychádzal predovšetkým zo zásady právnej istoty vyjadrenej v čl. 2 Základných zásad Civilného sporového poriadku, ktorý chráni hodnotu predvídateľnosti práva resp. súdnych rozhodnutí, ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. Obsahom uvedenej zásady je so zreteľom na závery vyplývajúce z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR (porov. napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, II. ÚS 243/05) požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, teda že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. V opačnom prípade dochádza k porušeniu zásady právnej istoty a zákonom ustanovenej povinnosti pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania. I keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). V nadväznosti na uvedené Ústavný súd SR vníma ako ústavne nesúladnú aj existenciu rozhodnutí krajského súdu vydaných v skutkovo identických prípadoch, v ktorých rozhodol odchylným spôsobom (viď napr. bod 27 nálezu sp.zn. I. ÚS 168/2018).

10. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že pri zodpovedaní otázky, či veriteľ má v prípade omeškania dlžníka (spotrebiteľa) popri úrokoch z omeškania právo i na dohodnuté úroky zo spotrebiteľského úveru aj za dobu po vyhlásení mimoriadnej splatnosti celého úveru až do úplného vrátenia istiny, možno; za stavu chýbajúcej ustálenej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR k danej otázke; zabezpečiť dôsledné rešpektovanie zásady právnej istoty vyjadrenej v čl. 2 Základných zásad C.s.p. iba tak, že odvolací súd, resp. senát rozhodujúci v preskúmvanej veci, bude vychádzať z právnych záverov vyslovených vo vyššie citovanom Stanovisku č. 1/2019 Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, teda z toho, že v prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru veriteľovi zmluvný úrok za dobu od okamihu zosplatnenia úveru do splatenia istiny nepatrí. Podľa názoru odvolacieho súdu je; za stavu názorovej nejednotnosti v danej otázke jednotlivých senátov Krajského súdu v Bratislave, existujúcej pred prijatím citovaného Stanoviska č. 1/2019; v záujme zabezpečenia právnej istoty všetkých dotknutých subjektov ako i naplnenia princípu predvídateľnosti rozhodovania znamenajúceho, že strany v spore môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako, nevyhnutné vychádzať z jednotných právnych záverov a prikloniť sa k právnemu názoru prezentovanému väčšinou odvolacích senátov na Krajskom súde v

Bratislave vyjadrenom v prijatom Stanovisku a k argumentácii uvedenej v rozsudku na Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co 56/2018 12, z ktorej tento právny názor vychádza.

11. V súlade s vyššie prezentovaným právnym názorom je potom správne aj konštatovanie súdu prvej inštancie, že podmienky dohodnutého úročenia úveru platia iba za predpokladu, že trvá zmluvný vzťah, ktorým boli medzi zmluvnými stranami dojednané podmienky povoleného (príp. nepovoleného) prečerpania, ako i právny záver, že po zániku tohto zmluvného vzťahu výpoveďou právneho predchodcu žalobcu, ktorým povolené prečerpanie zaniká a banka požaduje jeho vrátenie v celosti, má žalobca nárok iba na vrátenie sumy, ktorá bola povoleným prečerpaním vyčerpaná a úrok z omeškania, ktorý sa viaže k nezaplatenej istine. So zreteľom uvedené odvolací súd nepovažoval argumenty žalobcu, vychádzajúce z rozhodovacej činnosti iných krajských súdov v SR, ktoré dospeli k opačnému záveru, za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

12. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietá, že v prípade nepovoleného prekročenia debetného zostatku na účte, o aký ide aj v prejednávanej veci, nejde o vzťah zo zmluvy o úvere a preto na daný prípad nemožno závery súdu prvej inštancie aplikovať, odvolací súd poukazuje na to, že vyššie uvedené závery treba aplikovať aj na túto situáciu. Všeobecné podmienky poskytovania služieb žalobcu totiž výslovne počítajú aj s nepovoleným prečerpaním prostriedkov na účte, ktorú situáciu treba pokiaľ ide o právo žalobcu požadovať od žalovaného úroky, považovať, rovnako ako pri poskytnutí štandardného úveru a vyhlásení mimoriadnej splatnosti (po ktorom okamihu rovnako ako v prípade nepovoleného prečerpania už dlžník stráca právo ďalej oprávnené disponovať s peňažnými prostriedkami získanými od veriteľa) za situáciu, kedy už po uplynutí splatnosti záväzku banke právo na úroky nevzniká a vzniká jej iba právo požadovať od dlžníka úroky z omeškania, ako správne konštatoval i súd prvej inštancie. S primeranou aplikáciou ustanovení upravujúcich zmluvu o úvere na prečerpanie prostriedkov na účte pritom počíta aj ust. § 710 Obchodného zákonníka. Táto odvolacia námietka žalobcu preto nemôže obstáť.

13. Napokon, pokiaľ žalobca v odvolaní namietá, že súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania nesprávne, keď do hodnoty sporu zahrnul okrem istiny aj žalobou uplatnené úroky, hoci ak sú len príslušenstvom pohľadávky, pri posudzovaní miery úspechu sa na ne neprihliada, odvolací súd poukazuje na to, že ani táto jeho argumentácia nemôže obstáť. Odhliadnuc od toho, že pre účely dôsledného určenia (skutočného) výsledku sporu je nevyhnutné zohľadniť aj príslušenstvo a ani v prípade plného úspechu v časti istiny a neúspechu iba v časti príslušenstva nemožno vychádzať z neúspechu iba v pomerne nepatrnej časti (porov. napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 1 MCdo 1/2004, uverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. 34/2005) treba zdôrazniť, že argumentácia žalobcu v odvolaní a taktiež ním odkazované rozhodnutia odvolacích súdov sa netýkajú vyhodnotenia výsledku sporu, ale iba správneho vyčíslenia konkrétnej peňažnej sumy priznanej titulom náhrady trov konania; ktorá otázka je pre účely rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 C.s.p. (a nie o ich výške podľa § 262 ods. 2 C.s.p.) bez právneho významu. Ani v tejto časti preto nebolo možné odvolaniu žalobcu vyhovieť.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého v odvolacom konaní úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Podľa obsahu spisu žalovanému žiadne trovy nevznikli, je preto v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, potrebné rozhodnúť priamo tak, že žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.februára 2018 sp. zn. 7Cdo 14/2018 uverejnené pod R 72/2018 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018).

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).